

ปรากฏการณ์วอชแบคของการสอบมาตรฐานความรู้
ภาษาจีนกลาง (HSK) ที่ส่งผลต่อการสอนและ
การเรียนรู้ภาษาจีนระดับอุดมศึกษาในภาคเหนือของประเทศไทย
The Washback Effect of the HSK Test
on Chinese Teaching and Learning
in Northern Thailand University

(Received: Sep 16, 2022 Revised: Dec 23, 2022 Accepted: Dec 25, 2022)

จาง ฟาจี้¹, สหัทธยา ลีทธิวิเศษ², กุลสิรินทร์ อภิรัตน์วรเดช³
Zhang Fazhi, Sahattaya Sittivised, Kulsirin Aphiratvoradej

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปรากฏการณ์วอชแบคของการสอบ HSK ที่ส่งผลต่อการสอนและการเรียนรู้ภาษาจีนระดับอุดมศึกษาในภาคเหนือของประเทศไทย และนำผลการศึกษาที่ได้มาเป็นข้อเสนอแนะในการจัดการเรียนการสอนและการเรียนรู้ภาษาจีนให้กับอาจารย์และนักศึกษาในระดับอุดมศึกษาของประเทศไทย งานวิจัยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) เครื่องมือวิจัยแบ่งออกเป็น 2 ชุด ได้แก่ แบบสอบถามปรากฏการณ์วอชแบคของการสอบ HSK ที่ส่งผลต่อการสอน

---

¹นักศึกษาลัทธิศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนภาษาจีน คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย E-mail: Lijia122022@gmail.com

²ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประจำสาขาวิชาภาษาจีน คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย E-mail: mamfanxiuying@gmail.com

³ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประจำคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา E-mail: nongnok211@hotmail.com

ของครูภาษาจีนระดับอุดมศึกษาในภาคเหนือของประเทศไทย และ แบบสอบถาม
ปรากฏการณ์วอชแบคของการสอบ HSK ที่ส่งผลต่อการเรียนของนักศึกษา
สาขาวิชาภาษาจีนระดับอุดมศึกษาในภาคเหนือของประเทศไทย กลุ่มตัวอย่าง
ได้แก่ อาจารย์สอนภาษาจีนระดับอุดมศึกษาในภาคเหนือของประเทศไทย
จำนวน 30 คน และ นักศึกษาสาขาวิชาภาษาจีนที่เคยผ่านการสอบ HSK
มาแล้วจำนวน 150 คน ใช้ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเป็นสถิติ
ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผลการวิจัยพบว่า การทดสอบ HSK มีผลต่อการสอน
ภาษาจีนระดับอุดมศึกษาในภาคเหนือของประเทศไทย ด้านบวก ($\bar{X} = 3.59$
 $S.D = 0.61$) มากกว่าด้านลบ ($\bar{X} = 2.49$ $S.D=0.32$) ผลปรากฏการณ์
วอชแบคต่อการเรียนรู้ภาษาจีนของนักศึกษาด้านบวกเช่นกัน ($\bar{X} = 4.56$
 $S.D = 0.37$) มีมากกว่าด้านลบ ($\bar{X} = 3.66$ $S.D=0.38$)

คำสำคัญ: วอชแบค การสอบมาตรฐานความรู้ภาษาจีนกลาง (HSK)
การสอนและการเรียนภาษาจีน ระดับอุดมศึกษาภาคเหนือ
ของประเทศไทย

Abstract

The purpose of this study was to investigate the washback phenomenon of the HSK test and how it affects Chinese language teaching and learning at northern Thai universities, and to apply the study's findings as recommendations for teaching and learning Chinese for Thai teachers and university students. The research employed a quantitative approach. The research tools were divided into two sets: the HSK Washback Phenomenon Questionnaire that Affects the Teaching of Chinese Teachers in Northern Thailand Universities and the HSK Washback Phenomenon Questionnaire that Affects the Learning of Chinese at the University of Northern Thailand. Thirty Chinese language teachers from universities in northern Thailand and 150 Chinese language students who have passed the HSK exam comprise the sample group. Mean and standard deviation were utilised for statistical analysis of the data. The results indicated that the HSK test had a greater positive impact on teaching Chinese in universities in northern Thailand ($\bar{X} = 3.59$, $SD = 0.61$) than a negative impact ($\bar{X} = 2.49$, $SD = 0.32$). Additionally, Chinese students had more positive ($\bar{X} = 4.56$, $SD = 0.37$) than negative ($\bar{X} = 3.66$, $SD = 0.38$) responses.

Keywords: The Washback Effect, the HSK Test, Chinese Teaching and Learning, Northern Thailand University.

บทนำ

การทดสอบมาตรฐานความรู้ภาษาจีน มีชื่อภาษาอังกฤษว่า “Hanyu Shuiping Kaoshi” หรือเรียกย่อ ๆ ว่า “HSK” เป็นการทดสอบมาตรฐานภาษาจีนกลางระดับนานาชาติที่สร้างขึ้นเพื่อเป็นเครื่องมือในการทดสอบความสามารถภาษาจีนของผู้ที่ไม่ได้ใช้ภาษาจีนเป็นภาษาแม่ หรือ ผู้ที่ใช้ภาษาจีนเป็นภาษาที่สอง เป็นเครื่องมือวัดมาตรฐานความรู้ภาษาจีนสำหรับชาวต่างชาติ ชาวจีนโพ้นทะเล และชนกลุ่มน้อยในประเทศจีน ปัจจุบันความสัมพันธ์ด้านการค้า การลงทุน และด้านต่าง ๆ ระหว่างประเทศจีน และประเทศไทยมีการขยายตัวมากยิ่งขึ้น ส่งผลให้ตลาดแรงงานมีความต้องการผู้ใช้ภาษาจีนเป็นจำนวนมาก และหลักสูตรภาษาจีนยังได้รับการส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการจัดการศึกษาในประเทศไทยในทุกระดับการศึกษา HSK ไม่เพียงแต่ใช้เป็นเครื่องมือในการสอบวัดระดับความรู้ภาษาจีนเท่านั้น แต่ยังใช้เป็นเกณฑ์มาตรฐานขั้นต่ำก่อนสำเร็จการศึกษาในหลาย ๆ มหาวิทยาลัยในประเทศไทย นอกจากนี้ HSK ยังใช้เป็นเอกสารประกอบสำคัญในการสมัครงาน การยื่นขอทุนเพื่อศึกษาต่อต่างประเทศได้อีกด้วย ด้วยเหตุนี้จึงทำให้มหาวิทยาลัยหลาย ๆ แห่งในประเทศไทย โดยเฉพาะในเขตภาคเหนือ ได้ใช้ HSK เป็นเกณฑ์มาตรฐานการสำเร็จการศึกษาของบัณฑิต ตัวอย่างเช่น มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย กำหนดเกณฑ์มาตรฐานด้านภาษาจีนสำหรับบัณฑิตที่จบการศึกษาต้องมีผลการสอบ HSK ระดับ 5 มหาวิทยาลัยพะเยาและมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ กำหนด HSK ระดับ 5 หรือเทียบเท่า มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง กำหนด HSK ระดับ 4 เป็นต้น

ปรากฏการณ์วอชแบค (Washback effect) หมายถึง ผลกระทบของการทดสอบภาษาต่อการเรียนของผู้เรียนและการสอนของครู (Hughes, 1989, หน้า 1) การทดสอบภาษาไม่เพียงส่งผลกระทบต่อการสอนและการเรียนรู้ แต่ยังส่งผลกระทบต่อเนื้อหาการสอน วิธีการสอน และวิธีการ

ประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เป็นต้น (Alderson and Wall, 1993, p. 72) ซึ่งผลกระทบดังกล่าวอาจเกิดขึ้นได้ทั้งในเชิงลบและเชิงบวก (Hughes, 1989, p. 1) ผลกระทบเชิงบวก หมายถึง ปรากฏการณ์ที่การทดสอบสามารถส่งผลดีต่อการสอนและการเรียนรู้ กล่าวคือ การทดสอบสามารถสะท้อนและส่งเสริมการฝึกปฏิบัติในชั้นเรียนที่ดี และผลกระทบเชิงลบหมายถึงปรากฏการณ์ที่การทดสอบสามารถส่งผลเสียต่อการสอนและการเรียนรู้ ปัจจุบันได้มีนักวิชาการด้านการสอนภาษาจีนหลายท่านสนใจศึกษาในประเด็นปรากฏการณ์วอชแบคของการทดสอบ HSK ที่ส่งผลกระทบต่อการเรียนการสอนภาษาจีน เช่น Wang Xuelian (2020) สำรวจปรากฏการณ์วอชแบคจากการทดสอบ HSK ระดับ 3 ต่อผู้เรียนภาษาจีนในประเทศศิริกษสถาน ผลวิจัยพบว่าปรากฏการณ์วอชแบคจากการทดสอบ HSK ระดับ 3 ของผู้เรียนภาษาจีนมีทั้งเชิงบวกและเชิงลบ ผลวอชแบคเชิงบวกสะท้อนให้เห็นในคำแนะนำเชิงบวกของทัศนคติในการเรียนรู้และกลยุทธ์การเรียนรู้ของผู้เรียน ผลกระทบเชิงลบสะท้อนให้เห็นในความวิตกกังวลของผู้เรียนที่เกิดจากการสอบ ความสับสนในการเรียน พฤติกรรมการเรียนรู้เพื่อมุ่งแต่ทำข้อสอบและการละเลยการฝึกความสามารถทางภาษาที่แท้จริง ปรากฏการณ์วอชแบคของการสอบ HSK ในประเทศไทย Liu Qi, Fan Xiuying และ Liu Rui (2020, pp. 107-122) ได้ศึกษาปรากฏการณ์วอชแบคของการทดสอบ HSK ระดับ 4 ที่ส่งผลกระทบต่อครูในประเทศไทย ผลการวิจัยพบว่า ผลเชิงบวกมากกว่าเชิงลบ เช่นกัน

จากการศึกษาเอกสารข้างต้นพบว่า การทดสอบ HSK มีความสำคัญกับผู้เรียนภาษาจีนในประเทศไทย เนื่องจากเป็นเครื่องมือมาตรฐานในการประเมินทักษะภาษาจีนที่ใช้กันอย่างแพร่หลายทั่วโลก ย่อมส่งผลต่อการเรียนและการสอนภาษาจีนทั้งในเชิงบวกและเชิงลบ สถาบันอุดมศึกษาในเขตภาคเหนือของประเทศไทยมีผู้สนใจศึกษาภาษาจีนเป็นจำนวนมาก ในแต่ละปีจะมีผู้เข้าร่วมการทดสอบ HSK จำนวนมากเช่นกัน ดังสถิติของสถาบันขงจื่อมหาวิทยาลัย

เชียงใหม่ได้สำรวจ พบว่าในปี 2019 มีผู้เข้าสอบ HSK ของสถาบันมากถึง 4,278 คน (Shen Yi and Yang Anfei, 2020) นับว่าในเขตภาคเหนือมีผู้สนใจเข้าสอบเป็นจำนวนมาก ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาปรากฏการณ์วอชแบคของการสอบ HSK ที่ส่งผลต่อการสอนและการเรียนภาษาจีนมหาวิทยาลัยในเขตภาคเหนือของประเทศไทย เพื่อนำผลการศึกษาที่ได้มาเป็นข้อเสนอแนะในการจัดการเรียนการสอนและการเรียนภาษาจีนให้กับอาจารย์และนักศึกษามหาวิทยาลัยในประเทศไทยต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปรากฏการณ์วอชแบคของการสอบ HSK ที่ส่งผลต่อการสอนและการเรียนภาษาจีนระดับอุดมศึกษาในเขตภาคเหนือของประเทศไทย
2. เพื่อเสนอแนะแนวทางในการจัดการเรียนการสอนและการเรียนภาษาจีนให้กับอาจารย์และนักศึกษาในระดับอุดมศึกษาของประเทศไทย

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) เพื่อศึกษาปรากฏการณ์วอชแบคของการสอบ HSK ที่ส่งผลต่อการสอนและการเรียนภาษาจีนมหาวิทยาลัยระดับอุดมศึกษาในเขตภาคเหนือของประเทศไทย โดยใช้แบบสอบถามที่พัฒนาขึ้นจากแนวคิด ทฤษฎี มาเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง รายละเอียดดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1. ประชากรแบ่งเป็นสองกลุ่ม ได้แก่

1.1.1 อาจารย์สอนภาษาจีนในมหาวิทยาลัยภาคเหนือของประเทศไทย ได้แก่ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย มหาวิทยาลัยราชภัฏ

เชียงใหม่ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตต์ มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง มหาวิทยาลัยพะเยา มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น มหาวิทยาลัยพายัพ และ มหาวิทยาลัยนเรศวร

1.1.2 นักศึกษาศาสาวิชาภาษาจีนในมหาวิทยาลัยภาคเหนือของประเทศไทย ได้แก่ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตต์ มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง มหาวิทยาลัยพะเยา มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น มหาวิทยาลัยพายัพ และ มหาวิทยาลัยนเรศวร

1.2 กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างแบ่งออกเป็น 2 กลุ่มได้แก่

1.2.1 อาจารย์สอนภาษาจีนในมหาวิทยาลัยภาคเหนือของประเทศไทย โดยใช้การสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage random sampling) โดยสุ่มมหาวิทยาลัยในเขตภาคเหนือที่เปิดสอนภาษาจีนเป็นวิชาเอก จากนั้นสุ่มอาจารย์ในมหาวิทยาลัย จำนวน 30 คน

1.2.2 นักศึกษาศาสาวิชาภาษาจีนในมหาวิทยาลัยภาคเหนือของประเทศไทย โดยใช้การสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage random sampling) โดยสุ่มมหาวิทยาลัยในเขตภาคเหนือที่เปิดสอนภาษาจีนเป็นวิชาเอก จากนั้นสุ่มนักศึกษาในมหาวิทยาลัย จำนวน 150 คน

2. เครื่องมือวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ ชุดที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับปรากฏการณ์วอชแบคของการสอบ HSK ที่ส่งผลต่อการสอนภาษาจีนของอาจารย์ และชุดที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับปรากฏการณ์วอชแบคของการสอบ HSK ที่ส่งผลต่อการเรียนภาษาจีนของนักศึกษา รูปแบบการตอบแบบสอบถามทั้งสองชุดเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ของลิเคอร์ท (Likert)

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย ผู้วิจัยได้นำเครื่องมือไปตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Reliability) โดยผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดประเมินผลและผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนภาษาจีน จำนวน 3 ท่าน พบว่าข้อคำถามทุกข้อมีค่าดัชนี IOC (Item objective congruence) อยู่ระหว่าง 0.60-1.00

3. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามออนไลน์เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ โดยการประสานงานผ่านอาจารย์และนักศึกษาในแต่ละมหาวิทยาลัย

4. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลปรากฏการณ์วอชแบคของการสอบ HSK ที่ส่งผลต่อการสอนภาษาจีนของอาจารย์ และ ส่งผลต่อการเรียนภาษาจีนของนักศึกษา ที่ได้จากการตอบแบบสอบถามออนไลน์ ผู้วิจัยใช้สถิติค่าเฉลี่ย $\bar{X}$ และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation : S.D.) และนำเสนอผลการวิเคราะห์เป็นตารางประกอบการบรรยายและการแปลผล 5 ระดับ ซึ่งมีเกณฑ์การแปลผลดังนี้

- ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.50 หมายถึง ส่งผลกระทบน้อยมาก
- ค่าเฉลี่ย 1.51 – 2.50 หมายถึง ส่งผลกระทบน้อย
- ค่าเฉลี่ย 2.51 – 3.50 หมายถึง ส่งผลกระทบปานกลาง
- ค่าเฉลี่ย 3.51 – 4.50 หมายถึง ส่งผลกระทบมาก
- ค่าเฉลี่ย 4.51 – 5.00 หมายถึง ส่งผลกระทบมากที่สุด

ผลการวิจัย

1. ปรากฏการณ์วอชแบคของการสอบ HSK ที่ส่งผลต่อการสอนภาษาจีนของอาจารย์ระดับอุดมศึกษาในเขตภาคเหนือของประเทศไทย

1.1 ปรากฏการณ์วอชแบคของการสอบ HSK ที่ส่งผลกระทบต่อเชิงบวกต่อการสอนภาษาจีน

ตารางที่ 1 ปรากฏการณ์วอชแบคของการสอบ HSK ที่ส่งผลกระทบต่อเชิงบวกต่อการสอนภาษาจีน

ปรากฏการณ์วอชแบคของการสอบ HSK ที่ส่งผลต่อการสอนภาษาจีน	ผลกระทบเชิงบวก		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ด้านพฤติกรรมการสอน	3.52	0.95	มาก
1.1 HSK มีส่วนในการส่งเสริมการสอนของท่าน	3.92	0.54	มาก
1.2 HSK มีส่งผลให้ท่านมีความกระตือรือร้นในการสอน	2.65	0.37	ปานกลาง
2. ด้านเนื้อหาที่สอน	3.65	0.62	มาก
2.1 ท่านได้ใช้วิธีการลดเนื้อหาที่สอนบางส่วน และพยายามสอดแทรกเนื้อหา HSK	3.54	0.71	มาก
2.2 อาจารย์ได้นำเนื้อหา HSK มาเป็นตำราหลักในการจัดการเรียนการสอน	3.63	1.26	มาก
3. ด้านวิธีการสอน	3.54	0.92	มาก
3.1 หลังจากมีการใช้ HSK เป็นเกณฑ์ในการวัดระดับความรู้ภาษาจีน ท่านก็ได้ปรับเปลี่ยนวิธีการสอน	3.86	0.68	มาก

ตารางที่ 1 ปรากฏการณ์วอชแบคของการสอบ HSK ที่ส่งผลกระทบต่อ เชิงบวกต่อการสอนภาษาจีน (ต่อ)

ปรากฏการณ์วอชแบคของการสอบ HSK ที่ส่งผลต่อการสอนภาษาจีน	ผลกระทบเชิงบวก		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
3.2 HSK ทำให้ท่านปรับเปลี่ยนวิธี การสอนได้ดีขึ้น	3.44	0.54	ปานกลาง
รวม	3.59	0.61	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า ปรากฏการณ์วอชแบคของการสอบ HSK ส่งผลกระทบต่อการสอนภาษาจีนระดับอุดมศึกษาในเขตภาคเหนือของประเทศไทย อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.59$ S.D. = 0.61) ด้านส่งผลกระทบต่อเชิงบวกมากที่สุด ได้แก่ ด้านเนื้อหาที่สอน ($\bar{X} = 3.65$ S.D. = 0.62) รองลงมาคือด้านวิธีการสอน ($\bar{X} = 3.54$ S.D. = 0.54) และด้านพฤติกรรมการสอน ($\bar{X} = 3.52$ S.D. = 0.95) ตามลำดับ

1.2 ปรากฏการณ์วอชแบคของการสอบ HSK ที่ส่งผลกระทบต่อ
เชิงลบต่อการสอนภาษาจีน

ตารางที่ 2 ปรากฏการณ์วอชแบคของการสอบ HSK ที่ส่งผลกระทบต่อ เชิงลบต่อการสอนภาษาจีน

ปรากฏการณ์วอชแบคของการสอบ HSK ที่ส่งผลต่อการสอนภาษาจีน	ผลกระทบเชิงบวก		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ด้านพฤติกรรมการสอน	3.87	0.64	มาก
1.1 HSK มีส่วนสร้างความกดดันต่อการสอน ของท่าน	4.12	0.26	มาก

ตารางที่ 2 ปรากฏการณ์วอชแบคของการสอบ HSK ที่ส่งผลกระทบต่อ เชิงลบต่อการสอนภาษาจีน (ต่อ)

ปรากฏการณ์วอชแบคของการสอบ HSK ที่ส่งผลกระทบต่อการสอนภาษาจีน	ผลกระทบเชิงบวก		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1.2 HSK มีส่วนเพิ่มภาระงานด้านการสอน ของท่าน	3.59	0.30	ปานกลาง
2. ด้านเนื้อหาที่สอน	3.55	0.31	มาก
2.1 อาจารย์จะเลือกเนื้อหาใน HSK มาสอน หากเนื้อหานั้นไม่มีใน HSK ก็จะไม่สอน	3.42	0.86	ปานกลาง
2.2 อาจารย์ได้นำเนื้อหา HSK มาเสริม ในการสอน	3.53	0.74	มาก
3. ด้านวิธีการสอน	2.12	0.62	น้อย
3.1 การใช้ HSK เป็นเกณฑ์ในการวัดระดับ ความรู้ภาษาจีน ส่งผลต่อวิธีการสอน ของท่าน	2.21	0.48	น้อย
3.2 HSK ทำให้ท่านปรับเปลี่ยนวิธีการสอน	2.05	0.22	น้อย
รวม	2.49	0.32	น้อย

จากตารางที่ 2 พบว่า ปรากฏการณ์วอชแบคของการสอบ HSK ส่งผลกระทบต่อการสอนภาษาจีนระดับอุดมศึกษาในเขตภาคเหนือของประเทศไทย อยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.49$ S.D. = 0.32) ด้านส่งผลกระทบต่อเชิงบวกมากที่สุด ได้แก่ ด้านพฤติกรรมการสอน ($\bar{X} = 3.87$ S.D. = 0.64) รองลงมาคือด้านเนื้อหาที่สอน ($\bar{X} = 3.55$ S.D. = 0.31) และด้านวิธีการสอน ($\bar{X} = 2.12$ S.D. = 0.48) ตามลำดับ

2. ปรากฏการณ์วอชแบคของการสอบ HSK ที่ส่งผลต่อการเรียนภาษาจีนของนักศึกษาระดับอุดมศึกษาในเขตภาคเหนือของประเทศไทย

2.1 ปรากฏการณ์วอชแบคของการสอบ HSK ที่ส่งผลกระทบเชิงบวกต่อการเรียนภาษาจีน

ตารางที่ 3 ปรากฏการณ์วอชแบคของการสอบ HSK ที่ส่งผลกระทบต่อเชิงบวกต่อการสอนภาษาจีน

ปรากฏการณ์วอชแบคของการสอบ HSK ที่ส่งผลกระทบต่อการสอนภาษาจีน	ผลกระทบเชิงบวก		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ด้านพฤติกรรมการเรียนรู้	4.12	0.41	มาก
1.1 HSK มีส่วนในการส่งเสริมการเรียนรู้ของท่านในระดับ	3.96	0.33	มาก
1.2 HSK มีส่งผลให้ท่านมีความกระตือรือร้นในการเรียนรู้	4.23	0.49	มาก
2. ด้านเนื้อหาที่เรียน	4.55	0.66	มากที่สุด
2.1 เป้าหมายในการเรียนภาษาจีนของท่านคือการสอบ HSK	4.57	0.54	มากที่สุด
2.2 หากเรียนเนื้อหาในหลักสูตรทั้งหมดก็สามารถสอบ HSK ได้	4.53	0.87	มากที่สุด
3. ด้านวิธีการเรียนรู้	4.63	0.35	มากที่สุด
3.1 หลังจากมีการใช้ HSK เป็นเกณฑ์ในการวัดระดับความรู้ภาษาจีน คุณก็ได้ปรับเปลี่ยนวิธีการเรียนใหม่	4.58	0.41	มากที่สุด
3.2 HSK ทำให้ท่านปรับเปลี่ยนวิธีการเรียนได้ดีขึ้น	4.66	0.43	มากที่สุด
รวม	4.56	0.37	มากที่สุด

จากตารางที่ 3 พบว่า ปรากฏการณ์วอชแบคของการสอบ HSK ส่งผลกระทบต่อการเรียนรู้ภาษาจีน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.56$ S.D. = 0.37) ด้านส่งผลกระทบต่อเชิงบวกมากที่สุด ได้แก่ ด้านวิธีการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.63$ S.D. = 0.35) รองลงมาคือด้านเนื้อหาที่เรียน ($\bar{X} = 4.63$ S.D. = 0.35) และด้านพฤติกรรมการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.12$ S.D. = 0.41) ตามลำดับ

2.2 ปรากฏการณ์วอชแบคของการสอบ HSK ที่ส่งผลกระทบต่อเชิงลบต่อการเรียนภาษาจีน

ตารางที่ 4 ปรากฏการณ์วอชแบคของการสอบ HSK ที่ส่งผลกระทบต่อเชิงลบต่อการสอนภาษาจีน

ปรากฏการณ์วอชแบคของการสอบ HSK ที่ส่งผลต่อการสอนภาษาจีน	ผลกระทบต่อเชิงบวก		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ด้านพฤติกรรมการเรียนรู้	3.75	0.44	มาก
1.1 ถึงแม้จะไม่มี การสอบ HSK ท่านก็จะยังตั้งใจเรียนภาษาจีน	4.15	0.76	มาก
1.2 HSK เพิ่มภาระในการเรียนของท่าน	3.59	0.38	ปานกลาง
2. ด้านเนื้อหาที่เรียน	3.55	0.27	มาก
2.1 ท่านอยากให้อาจารย์สอนเนื้อหา ที่ตรงกับเนื้อหาใน HSK	3.75	0.34	มาก
2.2 นอกจากเนื้อหาในหลักสูตรแล้ว ท่านยังเรียนรู้เนื้อหาในข้อสอบ HSK เพิ่มเติม	3.81	0.51	มาก
3. ด้านวิธีการเรียนรู้	3.60	0.33	มาก
3.1 การใช้ HSK เป็นเกณฑ์ในการวัดระดับ ความรู้ภาษาจีน ส่งผลต่อวิธีการเรียนรู้ ของท่าน	3.54	0.59	มาก

ตารางที่ 4 ปรากฏการณ์วอชแบคของการสอบ HSK ที่ส่งผลกระทบต่อ เชิงลบต่อการสอนภาษาจีน (ต่อ)

ปรากฏการณ์วอชแบคของการสอบ HSK ที่ส่งผลกระทบต่อการสอนภาษาจีน	ผลกระทบเชิงบวก		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
3.2 HSK ทำให้ท่านต้องปรับเปลี่ยน วิธีการเรียนใหม่	3.72	0.62	มาก
รวม	3.66	0.38	มาก

จากตารางที่ 4 พบว่า ปรากฏการณ์วอชแบคของการสอบ HSK ส่งผลกระทบต่อการเรียนภาษาจีน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.66$ S.D. = 0.38) ด้านส่งผลกระทบเชิงลบมากที่สุด ได้แก่ ด้านพฤติกรรม การเรียนรู้ ($\bar{X} = 3.75$ S.D. = 0.44) รองลงมาคือด้านวิธีการเรียนรู้ ($\bar{X} = 3.60$ S.D. = 0.33) และด้านเนื้อหาที่เรียน ($\bar{X} = 3.55$ S.D. = 0.27) ตามลำดับ

3. แนวทางในการจัดการเรียนการสอนและการเรียนภาษาจีน ระดับอุดมศึกษาในประเทศไทย

3.1 แนวทางในการจัดการสอนภาษาจีนสำหรับอาจารย์

3.1.1 ใช้ผลเชิงบวกของการสอบ HSK ในการสอนภาษาจีน
อย่างเต็มที่

การสอบ HSK มีความสำคัญมากสำหรับนักศึกษา
และอาจารย์ เนื่องจากมีตัวชี้วัดที่ชัดเจนต่อจุดเน้นด้านการสอนและ
การเรียนรู้ ดังนั้นปรากฏการณ์วอชแบคของการสอบ HSK ส่งผลกระทบ
เชิงบวก สะท้อนให้เห็นถึงแรงจูงใจในการส่งเสริมการสอนภาษาจีนและ
ปลูกฝังทักษะและความสามารถของผู้เรียนในการเรียนรู้ภาษาจีน

3.1.2 พยายามลดผลกระทบเชิงลบของการสอบ HSK

เพราะ HSK เป็นวิธีการประเมินทักษะและความรู้ทางภาษาจีนที่เป็นมาตรฐานเดียวที่ใช้เป็นเกณฑ์มาตรฐานระดับสากล ในยุคปัจจุบัน จึงส่งผลให้การจัดการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษาจะเน้นการสอนเพื่อให้สอบผ่านเกณฑ์มากกว่าเน้นความรู้ในเนื้อหาประเด็นอื่น ๆ ส่งผลให้เป้าหมายของการเรียนรู้ภาษาค่อย ๆ เบี่ยงเบนไปจากจุดประสงค์การเรียนรู้ภาษาทั่วไป ซึ่งผลดังกล่าวอาจส่งผลกระทบต่อระบบการเรียนรู้ภาษา การจัดการเรียนการสอนในหลักสูตร และอาจส่งผลกระทบต่อทักษะการเรียนรู้ของผู้เรียนในระยะยาว เช่น เรียนไปแล้วทำข้อสอบได้ แต่ทักษะการนำไปใช้ไม่มีประสิทธิภาพ ทำให้ผู้เรียนขาดความมั่นใจในการใช้ภาษา เป็นต้น

3.1.3 ผู้สอนควรเสริมสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับโครงสร้างและเนื้อหาในการสอบ HSK และพยายามใช้วิธีการสอนที่หลากหลาย เนื่องจากการสอบ HSK เป็นเกณฑ์ที่ใช้ในการจบการศึกษาของผู้เรียน อาจารย์จึงจำเป็นต้องมีความรู้เกี่ยวกับ HSK เพราะอาจารย์ถือเป็นแหล่งข้อมูลสำคัญสำหรับนักศึกษาในการทำความเข้าใจแบบทดสอบ และการเตรียมพร้อมในการสอบ ควรมีการจัดฝึกอบรมเพื่อเตรียมความพร้อมให้กับผู้เรียนก่อนสอบ HSK และใช้เทคนิคและวิธีการสอนที่หลากหลาย เพื่อให้ผู้เรียนได้เข้าใจเนื้อหาและมีความรู้ในเกี่ยวกับ HSK

3.2 แนวทางในการเรียนภาษาจีนสำหรับนักศึกษา

3.2.1 มีทัศนคติที่ดีต่อการสอบ HSK และมีเป้าหมายในการเรียนที่ถูกต้องและชัดเจน

นักศึกษาควรปรับมุมมองแนวคิด และทัศนคติที่ถูกต้องในการสอบ HSK เนื่องจากภาษาจีนเป็นภาษาที่ยากที่สุดภาษาหนึ่งของโลก การที่จะเรียนรู้และสามารถนำไปใช้ได้อย่างดีเยี่ยมนั้นผู้เรียนต้องใช้เวลาฝึกฝนเป็นอย่างมาก หากผู้เรียนสามารถมีทัศนคติที่ดีต่อการสอบ จึงจะสามารถ

สร้างเป้าหมายในการเรียน ซึ่ง HSK จะเป็นเพียงแค่หนึ่งในเป้าหมายเท่านั้น ไม่ใช่เป้าหมายทั้งหมดของการเรียนภาษาจีน เพราะเป้าหมายในการเรียนภาษาจีนควรจะเป็นการเรียนเพื่อพัฒนาทักษะด้านภาษาและความรู้เกี่ยวกับประเทศจีน การสอบเป็นเพียงเครื่องมือในการทดสอบทักษะเท่านั้น หากผู้เรียนมีทัศนคติและเป้าหมายที่ถูกต้องต่อการเรียนภาษาจีนและการสอบ HSK แล้ว จะสามารถเรียนภาษาจีนได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผลตามมา

3.2.2 ปรับรูปแบบหรือวิธีการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับตัวผู้เรียน

เมื่อมหาวิทยาลัยกำหนด HSK เป็นมาตรฐานในการจบการศึกษา ผู้เรียนควรมีการปรับเปลี่ยนรูปแบบการเรียนรู้ คือนอกจากจะเรียนรู้จากในห้องเรียนแล้ว ควรศึกษาเนื้อหาเพิ่มเติมอย่างสม่ำเสมอ ตามความถนัดและศักยภาพของตน เพื่อเป็นการเตรียมความรู้พื้นฐานและทักษะต่าง ๆ ให้พร้อมก่อนสอบ HSK

3.2.3 ศึกษาแนวทางหรือเตรียมพร้อมด้านเนื้อหาและโครงสร้างใน HSK ก่อนสอบ

การสอบ HSK เป็นการสอบที่มีโครงสร้างตายตัว เพื่อให้ผู้เรียนสามารถทำข้อสอบได้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงจำเป็นต้องศึกษาแนวทางและโครงสร้างเนื้อหา แนวปฏิบัติในการสอบ HSK เพื่อเตรียมความพร้อมก่อนสอบทุกครั้ง

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยพบว่าปรากฏการณ์วอชแบคของการสอบ HSK ส่งผลกระทบต่อเชิงบวกต่อการสอนภาษาจีนมากกว่าเชิงลบ ซึ่งผลการวิจัยสอดคล้องกับผลวิจัยของ Liu Qi, Fan Xiuying และ Liu Rui (2020, pp. 107-122) ที่ได้ศึกษาปรากฏการณ์วอชแบคของการทดสอบ HSK ระดับ 4 ที่ส่งผลต่อครูในประเทศไทย ผลการวิจัยพบว่า ผลเชิงบวกมากกว่าเชิงลบ เช่นกัน ในแวดวงการสอบวัดระดับต่างก็ยอมรับว่า การทดสอบมีผลในทางบวกต่อการสอน (Buck, 1988, p. 42; Hughes, 1989, p. 361; Shohamy, 1992, p. 14) แบบทดสอบ HSK ในยุคปัจจุบันถือเป็นเครื่องมือทดสอบความสามารถทางภาษาจีนที่มีประสิทธิภาพมากที่สุด แม้ว่าจะมีข้อจำกัดบางประการ แต่การทดสอบ HSK สามารถสะท้อนความสำเร็จของการสอนภาษาจีนได้ ผลลัพธ์ของการทดสอบ HSK นั้นสามารถวัดผลในเชิงปริมาณได้ และสามารถสะท้อนจุดแข็งและจุดอ่อนด้านทักษะภาษาจีนได้อย่างถูกต้อง ซึ่งเนื้อหาใน HSK บางส่วนมีประโยชน์อย่างมากต่อการสอนภาษาจีน จึงส่งผลให้ปรากฏการณ์วอชแบคของการสอบ HSK ส่งผลกระทบต่อเชิงบวกต่อการสอนภาษาจีนมากกว่าเชิงลบ

นอกจากนี้ผลการวิจัยยังพบว่าปรากฏการณ์วอชแบคของการสอบ HSK ส่งผลกระทบต่อเชิงบวกต่อการเรียนภาษาจีนมากกว่าเชิงลบเช่นกัน สอดคล้องกับผลวิจัยของ Wang Xuelian (2020, p. 12) ที่ได้สำรวจปรากฏการณ์วอชแบคจากการทดสอบ HSK ระดับ 3 ต่อผู้เรียนภาษาจีนในประเทศศรีสะเกษ ซึ่งผลวิจัยพบว่าปรากฏการณ์วอชแบคจากการทดสอบ HSK ระดับ 3 ของผู้เรียนภาษาจีนมีทั้งเชิงบวกและเชิงลบ และเชิงบวกมีมากกว่าเชิงลบ เนื่องจาก HSK นอกจากจะเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการวัดทักษะภาษาจีนของผู้เรียนแล้ว ปัจจุบันผล HSK ยังเป็นกุญแจสำคัญในการสร้างโอกาสที่ดีให้กับผู้เรียนด้วยเช่น โอกาสในการได้ทุนไปศึกษาต่อ ณ ประเทศจีน โอกาสในการได้ทำงาน เป็นต้น จึงทำให้ผู้เรียนส่วนใหญ่มีทัศนคติที่ดีต่อการสอบจึงส่งผลให้เกิดผลกระทบในเชิงบวกมากกว่าเชิงลบ

ข้อเสนอแนะการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

การสอบ HSK เป็นการทดสอบมาตรฐานระดับนานาชาติที่สร้างขึ้นเพื่อทดสอบความสามารถทางภาษาจีนของผู้ที่ไม่ได้ใช้ภาษาจีนเป็นภาษาแม่ ผลการวิจัยเหมาะสำหรับอาจารย์ผู้สอนภาษาจีน และนักเรียนนักศึกษาที่กำลังเรียนภาษาจีน สามารถใช้เป็นแนวทางในการสอนและการเรียนรู้ภาษาจีน แต่ทั้งนี้ผู้เรียนต้องยึดวัตถุประสงค์การเรียนรู้ และบริบทของตนเองเป็นหลัก

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ปัจจุบันประเทศไทยให้ความสำคัญกับภาษาจีนมากขึ้นและมีการเปิดสอนหลักสูตรภาษาจีนที่มีความเฉพาะทางและหลากหลายมากขึ้น เช่น สาขาวิชาภาษาจีนธุรกิจ ภาษาจีนเพื่อการค้าระหว่างประเทศ การสอนภาษาจีน วรรณคดีจีน เป็นต้น งานวิจัยครั้งต่อไปอาจจะมีการศึกษาและเปรียบเทียบปรากฏการณ์วอชแบคของการสอบ HSK ที่ส่งผลกระทบต่อการสอนและการเรียนภาษาจีนในสาขาวิชาต่าง ๆ

เอกสารอ้างอิง

- BUCK, G. (1988). Testing listening comprehension in Japanese university entrance examinations. *JALT Journal*, (10), 12-42.
- Hughes.A. (1989). *Testing for Language Teachers*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Liu Qi, Fan Xiuying และ Liu Rui. (2020). The Washback Effect of HSK Level 4 Test on Chinese Teachers in Thailand. *ว.วิชาการภาษาและวัฒนธรรมจีน มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ*, 7(2), 107-122.
- Shen Yi & Yang Anfei. (2020) . *Discussion on the Promotion Mode of HSK Test in Thailand*. Retrieved 25 April 2022, from <https://m.fx361.com/news/2020/1116/7226194.html>
- Shohamy, E. (1992). "Beyond proficiency testing: a diagnostic feedback testing model for assessing foreign language learning." *The Modern Language Journal*, (6), 513-521.
- Alderson, J. C., & Wall, D. (1993). Does Washback Exist?. *Applied Linguistics*, (14), 115- 129.
- Wang Xuelian. (2020). *An investigation of the washback effect of the new HSK Level 3 test on Chinese learners in Kyrgyzstan*. [Master of Teaching Chinese to Speakers of Other Languages, Xinjiang University].